

Lêerno.: 27/R
Verwysing: 20230302-2031

Inrigtingsontwikkeling-en-koördineringsminuut: 0002/2023

Aan: Distriksamptenare, Departementele Hoofde, Prinsipale, Lede van beheerliggame en Opvoeders

Onderwerp: Uitnodiging aan skole om in 2023 aansoek te doen om blou gedenkplate

1. Algemene inligting oor die Blou Gedenkplaat-skoleprojek

- 1.1 Die Blou Gedenkplaat-skoleprojek is in 2015 deur die Sentrum vir Bewaringsopvoeding en die Erfenisstigting van Kaapstad (’n vennoot van die Erfenisvereniging van Suid-Afrika (HASA)) bekendgestel. Vyf-en-vyftig skole in die Wes-Kaap en een in die Oos Kaap het sedertdien blou gedenkplate ontvang.
- 1.2 Ontvangers in 2022 sluit in Laerskool Durbanville, Hoërskool Hopefield, Mountain Road Primary, Modderdam High, Hoërskool Porterville, SACS Junior, Seven Steps Academy for the Deaf, Laerskool Swellendam en Muir College (vir 200ste bestaanjaar).
- 1.3 Baie skole het ’n lang geskiedenis en trotse erfenis van onderwysvoorsiening aan hul gemeenskappe. Party van hierdie skole het bekende name, en hul voortreflikheid het op verskillende wyses onder die aandag van die publiek gekom. Tog het baie ander skole ongemerk in die skaduwee gebly weens ons land se onbillike verlede. Dit geld veral vir die baie sendingskole wat in puik instellings in minderbevoorregte gemeenskappe ontwikkel het. Die Wes-Kaapse Onderwysdepartement glo dat alle skole erkenning vir hul bydraes verdien.
- 1.4 Die blou gedenkplate is ’n internasionaal erkende simbool van geboue en plekke wat van groot belang in die geskiedenis en erfenis van daardie plaaslike gebiede is. Die HASA het die afgelope 56 jaar die Blou Gedenkplaat-projek bestuur.

- 1.5 Hierdie projek beteken dat histories interessante en waardevolle geboue en terreine erkenning en status kry deur die toekenning van 'n blou gedenkplaat. Besoek gerus <http://www.cthf.co.za> of www.heritagesa.org vir meer inligting en om foto's van die blou gedenkplate wat toegeken is te sien.
- 1.6 Skole is in 'n groot mate oor die hoof gesien en onderverteenvoerdig in die toekenning van blou gedenkplate. Die Sentrum vir Bewaringsopvoeding en die HASA wil die projek onder die aandag van skole bring en daardie skole wat van mening is dat hulle vir 'n blou gedenkplaat kwalifiseer, aanmoedig om aansoek te doen deur sorgvuldig aandag te gee aan die kategorieë wat in punt 4 genoem word.
- 1.7 Waar moontlik, word die ondersteuning van plaaslike erfenisliggame gevra en sommige van hierdie liggame het onderneem om 'n blou gedenkplaat vir verdienstelike skole in hul omgewing wat nie self daarvoor kan betaal nie, te borg:
- a) **Kaapstad-gebied:** Erfenisstigting van Kaapstad (een tot twee gratis gedenkplate/jaar)
 - b) **Paarl-gebied:** Drakenstein Erfenisstigting (een gratis gedenkplaat/jaar)
 - c) **Stellenbosch-gebied:** Stellenbosch Erfenisstigting (een gratis gedenkplaat/ jaar)
 - d) **Swellendam/Suid-Kaap-gebied:** Swellendam Erfenisvereniging (bepaal deur beskikbaarheid van fondse)
- 1.8 Alhoewel die meeste erfenisliggame nie oor die fondse beskik om blou gedenkplate te borg nie, dien hulle op die beoordelingskomitees.
- 1.9 Die meeste skole moet bereid wees om self vir hul blou gedenkplate te betaal, maar word aangemoedig om borge in hul gemeenskappe te nader.
- 1.10 Hierdie projek is oop vir alle skole in die Wes-Kaap, maar weens die administrasie wat dit behels, kan getalle egter beperk word.

2. Voordele vir skole

- 2.1 Die ontvangs van 'n blou gedenkplaat mag die volgende voordele vir skole inhou:
- a) Blou gedenkplate word internasionaal erken as simbole van die erfenisstatus van 'n gebou of perseel.
 - b) Blou gedenkplate is gesaghebbend en slegs 'n beperkte getal sal jaarliks toegeken word na gelang van die beskikbare bronne en administrasie daaraan verbonde.
 - c) Blou gedenkplate word aan die voorkant van die skool aangebring as 'n permanente historiese baken om die skakel tussen die skool en 'n aktiwiteit, gebeurtenis of persoon te gedenk. Dit word prominent vertoon sodat leerders, ouers en besoekers dit kan sien.
 - d) Die toekenning van 'n blou gedenkplaat verleen erkenning aan 'n skool vir die bydrae wat dit tot onderwys in die gemeenskap en tot onderwys in die algemeen maak het.

- e) Blou gedenkplate is 'n bron van gemeenskapstrots en prestasie.
 - f) Die blou gedenkplate is keurig ontwerp en uit duursame stowwe vervaardig.
 - g) Skole wat blou gedenkplate ontvang, sal op die HASA en plaaslike erfenisliggame se webtuistes gelys word.
- 2.2 Die aansoekproses is eenvoudig gehou, sodat skole nie onnodig tyd hoef te bestee aan lang en uitvoerige aanbiedings nie.
3. **Hoe die Blou Gedenkplaat-skoleprojek werk**
- 3.1 Skole wat voel dat hulle aan die kriteria in punt 4 voldoen, word uitgenooi om aansoek te doen.
- 3.2 Die koste van 'n blou gedenkplaat, met uitsondering van die plasing daarvan, kan tussen R 2 000,00 en R4 000,00 wissel, na gelang van die verskaffer wat die erfenisliggame gebruik, die stowwe wat gebruik word en die beskikbaarheid van stowwe (wat weens die COVID 19-pandemie in gedrang gebring is). Skole wie se aansoeke suksesvol was en wat self die koste sal dra, sal vir 100% van die koste gefaktureer word voordat die gedenkplaat bestel word.
- 3.3 Elke aansoek sal op meriete deur 'n paneel beoordelaars wat die HASA, die verskillende erfenisstigtings en die Sentrum vir Bewaringsonderwys verteenwoordig, oorweeg word. Skole hoef slegs aan **een van die ses kriteria** wat in punt 4 gelys word, te voldoen. Skole moet hul aansoeke motiveer (bronne aandui sodat inligting gestaaf kan word), hulle moet verklaar dat hulle gewillig is om die blou gedenkplaat aan die voorkant van hul gebou ten toon te stel, en hulle moet hul aansoeke teen die vervaldatum voorlê. 'n Aansoekvorm, Bylae A (slegs in Engels beskikbaar), word aangeheg. **Skole word daaraan herinner dat die feit dat hulle 'n aansoek ingedien het, nie vanselfsprekend sukses waarborg nie.**
- 3.4 Skole sal per e-pos en telefonies in kennis gestel word of daar 'n blou gedenkplaat aan hulle toegeken is al dan nie. Dit is volkome na goeddunke van die komitee. Skole wat aan die maatstawwe voldoen maar nie tegemoetgekóm kan word nie as gevolg van 'n groot getal aansoeke, sal versoek word om die volgende jaar weer aansoek te doen.
- 3.5 Skole wat blou gedenkplate ontvang, moet **hul leerders, ouers, beheerliggame en skoolgemeenskappe** inlig oor hierdie erkenning. Veral leerders moet bewus gemaak word van die gedenkplaat se simboliek en waarde.
- 3.6 Skole wat blou gedenkplate ontvang, moet **'n amptelike oorhandiging en onthullingseremonie organiseer** op 'n datum en tyd wat die skool en die organiseerders pas. Dit moet, indien moontlik, **in dieselfde kalenderjaar as die toekenning val en leerders moet verkieslik betrokke wees.** 'n Verteenwoordiger van die HASA, die plaaslike erfenisliggaam of die Sentrum vir Bewaringsonderwys sal teenwoordig wees, indien genooi. Die blou gedenkplate moet 'n paar dae voor die geleentheid op die muur aangebring word.

3.7 Gesien in die lig van beurtkrag wat tot 'n vertraging in die vervaardiging van blou gedenkplate kan lei, word skole versoek om hul aansoeke betyds in te dien.

4. **Kategorieë**

4.1 Die kategorieë is die volgende:

- a) Die leeftyd van die skool (moet ouer as 125 jaar oud wees om te kwalifiseer).
- b) 'n Gebou van argitektoniese belang (bv. welbekende argitek, boustyl, ens.).
- c) Die skool se voortbestaan onder moeilike omstandighede (bv. Die Suid-Afrikaanse Oorlog, gedwonge verskuiwings, rol in die stryd vir demokrasie, natuurrampe, ens.).
- d) 'n Voormalige leerder of opvoeder wat naam gemaak het (die naam moet genoem word en persoon moes reeds afgesterf het).
- e) Die skool se **uitsonderlike diens** aan die gemeenskap (bv. eerste skool in die gemeenskap, bydrae tot spesiale onderwys, opheffing van die gemeenskap, ens.).
(Word nie maklik toegeken nie.)
- f) 'n Skool wat gesluit is, maar nogtans 'n betekenisvolle rol in die onderwys gespeel het.

4.2 Skole mag vind dat hulle vir meer as een kategorie kwalifiseer, maar hulle moet die **EEN** kies wat die beste aandui waarop hulle die trotsste is. Daar kan slegs EEN blou gedenkplaat aan 'n skool toegeken word, en die kategorie-keuse moet dus sorgvuldig oorweeg word.

5. **Aansoeke vir 2023**

5.1 Die sluitingsdatum vir voorleggings is **21 April 2023**.

5.2 Aansoeke moet elektronies per e-pos op die aansoekvorm wat voorsien is (Bylae A) gedoen word, en aan principal@centreforconservation.co.za voorgelê word.

6. Vir verdere inligting, tree in verbinding met die prinsipaal van die Sentrum vir Bewaringsonderwys, mnr. Anton Fortuin, by tel. **021 762 1622**.

GETEKEN: AJE MEYER

ADJUNK-DIREKTEUR-GENERAAL: INRIGTINGSONTWIKKELING EN -KOÖRDINERING

DATUM: 2023-03-07